

A HATVANI ÁLLAMI ELEMENY NÉPISKOLA STATE PUBLIC ELEMENTARY SCHOOL OF HATVAN

(101.) Hoffmann Mór szecessziós képeslapja az iskoláról 1899-ben készült.
This secession postcard of the school was prepared in 1899 by Mór Hoffmann.

 A település főterén látható „palotaszerű iskolaházat” 1894-ben emeltette „a város önjerejéből”. Ennek a nemes tettnek az emlékéét hirdeti a homlokzatán látható „Hatvan a tanügynek” felirat. Az eklektikus stílusú épület felépítésére és berendezésére 80 000 forintot költöttek. „...Az épületben először az egész földszinten és az emelet nyugati frontján az elemi iskola osztályai, az emelet keleti frontján pedig a hatosztályos fiúiskola kapott helyet.” – tudósított minderről a Hatvan és Vidéke című lap. Mivel ez idő tájt csak két elemi iskolája volt a településnek, ezért meglehetősen zsúfoltság jellemezte azokat az évtizedeket. A háborút követő évek gazdasági válsága után, 1925-ben Atzél Bélát nevezték ki igazgatónak, aki komoly eredményeket ért el a tantestülettel. Az iskola a II. világháború idején találatot kapott, megsérült, majd az oroszok katonai kórházat rendeztek be a falai között.

Az épületet 1947 szeptemberére állították helyre, a 13 tanterem felújításában nagy szerepet vállaltak a cukorgyár dolgozói. Az 1950-es években nagyarányú belső átalakításokra került sor, ekkor szüntették meg az iskolában lévő magánlakásokat. 1957 nyarán csatornáztak, utána készültek el a vizesblokkok. Az 1950-es évek végén már 18 tanterem állt a tanítás rendelkezésére, de 1963-ig így is váltott műszakban folyt az oktatás. Egészen az 1970-es évek elejéig szénrel fűtötték a tantermeket, majd utána olaj-, később pedig központi fűtésre álltak át. A termeket ma már parketta borítja, miközben korszerű taneszközöket használnak a pedagógusok.

Az intézmény 100 éves fennállásának alkalmából nagyszabású ünnepségsorozatra került sor.

 The „palace-like school house” on the main square was erected in 1894 at the expenses of the town. The inscription on its façade „Hatvan for the public education” commemorates this noble act. A sum of 80,000 forint was spent on the construction and the furnishing of the eclectic building. As it was reported by the newspaper Hatvan and its region, „the classes of the elementary school had their classrooms on the ground floor and upstairs in the western part of the building while the six class boys' school received room upstairs in the eastern part.” Since there were only two elementary schools in Hatvan at that time, these institutions were very crowded during the decades to come. After the economic depression following the World War I, Béla Atzél became the director in 1925 who achieved very good results with the teaching staff. The building got damaged during the World War II and then the Russians established a military hospital in it.

The building was restored by September 1947 with the workers of the sugar factory playing a major role in the renovation of the 13 classrooms. In the 1950s, a remarkable internal reconstruction took place and the private rooms were turned into classrooms. Consequently, there were altogether 18 classrooms for educational purposes by the end of the 1950s, but the instruction went on in alternate shifts until 1963. The school was heated by burning coal till the middle of the 1970s, and then fuel oil was used for this purpose until the central heating was put into operation. The floor of the classrooms is now covered with parquet and modern educational materials are available for the teachers.

There was a number of ceremonies to commemorate the centenary of the institution.

A belközségi elemi népiskola

Az iskola bélyegzője

 (102.) Az 1899-ben kiadott litográfiai eljárással készült lapon az öt évvel azelőtt megnyitott belközségi elemi iskola látható, amelyet az egykori vásártér helyén „Hatvan közönsége emeltetett 24 tanteremmel, természettudományi szertárakkal, tantestületi tanácsteremmel, és 84 nm-es díszteremmel.” – írta az egyik helyi újság. A lap érdekessége, hogy akkoriban ide helyezték át a Honvéd-szoborként jelzett Hősök emlékművét a templom elél.

 This 1899 lithographic card shows the municipal public elementary school opened five years ago which „was erected by the community of Hatvan on the site of the former market place and includes 24 classrooms, scientific laboratories, a council-room for the teaching staff and a hall of 84 m²” – reported one of the local newspapers. It is noteworthy that the monument of Heroes referred to as Honvéd statue was relocated here from before the church at that time.

Egy bizonyítvány lapja

 (103.) A barokk kastély mellett ez volt a település második legnagyobb emeletes épülete, amelynek építéséhez a követ ökrös szekerekkel szállították Gyöngyössolymosról. A fotó készítésekor, 1907-ben több mint 900 tanuló járt ide. Az igazgatói tisztelet Csonotos Alajos töltötte be akkoriban. Érdekességként megemlíthető, hogy a tetőtéri attikafal mögül időnként a város vezetői tudtak szólani az egybegyűltekhöz.

 The school was the second biggest building among the houses of the settlement that had more than one storey. The stones for the construction were transported from Gyöngyössolymos by ox-charts. More than 900 pupils attended the school in 1907, when this photo was taken and the director was Alajos Csonotos. It is interesting to mention that the leaders of the town could sometimes address a speech to the people from the place formed in the attic wall.

A Hatvani Állami Népiskola

Csontos Alajos igazgató
1903-tól 1925-ig

 (104.) Ezen a színes lapon ugyan az iskola épülete látható, de ezt 1916-ban kiürítették, és hadikórházat nyitottak benne. Az I. világháború alatt egyébként is nehézkesen folyt a tanítás, mert „az igazgató kivételével az összes férfi tanerő frontszolgálatra rendeltetett”. A tanítónők magánlakásokba szorulva oktatták tovább a nebulókat. Reggel 8-tól 11 óráig, majd délután 2-től 4 óráig voltak az órák.

 Though this colour photo features the building of the school, it was cleared out in 1916 and a military hospital was established in it. It was difficult to hold the lessons during World War I as, „with the exception of the director, all male teachers were commanded to go to the front”. The female teachers went on to teach the pupils in private residences. The lessons took place between 8 and 11 in the morning and then between 2 and 4 in the afternoon.

Iskolai csoportkép
1929-ből

 (105.) Az 1920-as években az elemi iskolások délelőtti oktatását követően délután a tanonciskolások ültek be a padokba. A fiúk kovács, kocsigyártó, lakatos, kőműves, férfiszabó, míg a lányok kalapos, női szabó, és fodrász mesterségeket sajátíthattak el az iskola falai között. Csak 1936-ban született képviselő-testületi döntés arról, hogy önálló tanonciskolát kell nyitni Hatvanban, amely 1941-ben valósult meg.

 In the 1920s, the pupils of the school of professional training had their lessons in the afternoon after the children in the primary school had finished theirs. The boys could get a qualification in different trades such as blacksmith, coach-builder, locksmith and mason, while the girls could learn the trades of milliner, tailor and hairdresser. The body of representatives decided only in 1936 to establish an independent school of professional training in Hatvan, which was eventually opened in 1941.

Hatvan-Belkőzségi m. kir. Állami Népiskola

Atzél Béla igazgató
1925-től 1946-ig

 (106.) Az Atzél Béla igazgatta iskola előtt álló gyerekeket 1928-ban együtt örökítette meg a fotográfus, holott a fiúk is és a lányok is külön osztályokba jártak. Az itt álló fiúk a Leventemozgalomban vettek részt, míg a lányok a Szívgyárda tagjaként egyházi és iskolai ünnepségeken vállaltak főszerepet. A kép bal oldalán az 1908-ban épült Turcsányi-ház tűnik fel, amelyet Tomkai Kálmán építőmester tervezett és készített copf stílusban. Később a Gedeon család otthona lett.

 Taken in 1928 under the directorship of Béla Atzél, this photo recorded boys and girls standing together in front of the school, though they had their classes separately. The boys took part in the Levente-organization while the girls, as members of the Heart-guards, played a major part in the ceremonies organized by the church and the school. Built in 1908, the Turcsányi-house appears on the left side of the picture. Later it became the home of Gedeon family.

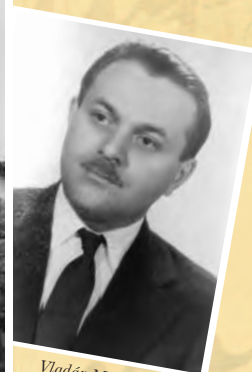
Az első 8. évfolyamot
végzett osztály

 (107.) Az 1930-as évek elején készült fotón már meglehetősen rossz állapotban volt az épület, de ezt követően felújították. 1930-ban 24 tanító és tanár 7 évfolyamon már 1200 növendéket oktatott, majd 1931-ben megnyitották a 8. évfolyamot is. Ekkoriban ugyanis 6 tanéven át elemi népiskolai, 3 tanéven át pedig továbbképző, ismétlő vagy esti elemi népiskolai oktatásban kellett részt vennie minden tanköteles korú gyermeknek.

 This photo made at the beginning of the 1930s shows the building in a very bad condition which, however, was renovated afterwards. In 1930 24 teachers instructed 1200 pupils in 7 grades, and then in 1931 they started the 8th one. In those days every school-age child had to learn six years in the public elementary school and then they had to attend a post graduate school or remedial classes, or the classes of the evening elementary school for three years.

Az 1. Számú Általános Iskola

Vladár Mihály igazgató
1957-től 1984-ig

 (108.) 1962-ben, e fotó készítésekor 25 osztályba 970 tanuló járt. A zsúfoltságot enyhítendő, ekkor építették fel a 3. Számú Általános Iskolát, de 1960–65 között kétmillió forintot fordítottak az 1-es számú iskola korszerűsítésére is. Létrehozták a napközi otthont a volt börtön épületében, fejlesztették a diák- és nevelői könyvtárat, majd megteremtették annak a feltételét, hogy a hét egyik napján a tanulók politechnikai oktatásban részesüljenek.

 In 1962 there were 25 classes with 970 pupils in the institution. The school Nr. 3 was built in order to ease the crowdedness. Besides, two million forints were spent on the modernization of the school Nr. 1 between 1960 and 1965. A day-time home was established in the building of the former jail, the pupils' and teachers' library was enlarged, and the pupils could take part in a polytechnic training taking place on one day of the week.

Csanádi Gyula
igazgatóhelyettes

 (109.) Ezen az 1967-ben készített lapon felfedezhetjük, hogy időközben átalakították az épület homlokzatát, és lebontották az attikafalat. A feliratot 1965-ben az eresz alá tették. Az 1970-es évek elejétől álltak át szénfűtésről olajtűzelésre. Az olajat egy földbe süllyesztett nagy tartályban tárolták a mai kazánház helyén. A nyári szünetben a tantermeket kiadták egyéb célra is, például itt volt a selyembubó beváltás.

 We can notice on this 1967 picture postcard that the facade was reconstructed and the attic wall was demolished in the meantime. The inscription was put under the eaves in 1965. From the beginning of the 1970s they started to heat in the school by fuel-oil instead of coal. The fuel-oil was stored in a huge tank on the site of present-day boiler-house. The classrooms were leased out in the summer holidays for different purposes, such as collection of silk cocoon.

A Kossuth Lajos Általános Iskola

Az évkönyv

 (110.) Az iskola fennállásának 100 éves évfordulóján felvette Kossuth Lajos nevét. Ekkoriban 16 osztályba 449 tanuló járt, akikkel 39 pedagógus foglalkozott. Ekkor készült el az iskola kapuján lévő kovácsoltvas díszrács is, amely azóta is büszkén hirdeti az 1894-es dátumot. A nagyszabású ünneppsorozat mellett egy majd 600 oldalas évkönyvvel, illetve ezzel a képeslappal tisztelegtek az évforduló előtt.

 On the centenary of the school it was given the name Lajos Kossuth. There were 16 classes with 449 pupils in the school at that time, who were taught by 39 teachers. The wrought iron ornamental bars at the gate of the school were also prepared for this occasion, showing the memorable year of 1894. In addition to a great celebration, the centenary was commemorated by a yearbook of almost 600 pages and this postcard, both published for this special event.

A Kossuth-szobor az iskola előtt

 (111.) Ezen a lapon már az iskola előtt láthatjuk Kossuth Lajos mellszobrát, amelyet ifj. Szabó István szobrászművész készített a politikus születésének 200. évfordulójára. 2002-ben a város és az iskola vezetése közösen állíttatta fel 3 millió forintért az intézmény előtti rózsakertben az 5/4-es életnagyságú mellszobrot, amely egy 170 cm magas mészköszlopon nyugszik, és egy kovácsoltvas díszkerítés övezi.

 This postcard shows the bust of Lajos Kossuth in front of the school, which was prepared by sculptor István Szabó jr. to the 200th anniversary of the politician. The life-size bust was set up in the rose garden in front of the school by the town and the leadership of the school in 2002 for 3 million forints. It stands on a 170 cm tall limestone column surrounded by an ornamental fence made of wrought iron.